

Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Hükümeti arasında münakit İkamet, Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesine merbut Türkiye Gümrük Taviz Listesinin yürürlükten kaldırılması hakkında kanun lâyihası ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel ve Ticaret komisyonları raporları (1/453)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/2437, 6/2799

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Hükümeti arasında münakit İkamet, Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesine merbut Türkiye Gümrük Taviz Listesinin yürürlükten kaldırılması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 6.VIII.1952 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Sözü geçen Gümrük Taviz Listesinin 5949 sayılı Kanunla süresi uzatılan 4582 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca 14.V.1952 tarihli ve 3/15056 sayılı kararla yürürlükten kaldırılmış olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

Torquay Tarife müzakereleri neticesinde Hükümetimizle Yunan Hükümeti arasında halen iki memleket ticaretinde ehemmiyeti olan başlıca maddeler hakkında karşılıklı olarak Gümrük Resmi tavizleri tanınmış bulunmaktadır. Bu tavizlerin kabul edilmesinin bir neticesi olarak, iki memleket arasında mer'i bulunan 30 Ekim 1930 tarihli İkamet, Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesine merbut olup 2335, 2666, 2909, 3141 ve 5470 sayılı kanunlarla tasdik edilen müzeyyel Anlaşmalarla tedil olunan Gümrük Taviz listelerinin iki memleket arasındaki ticari mübadeleler bakımından bugün için fiili kıymeti kalmamıştır.

Bunun dışında olarak, bahis mevzuu Mukavelenameye bağlı taviz listemizde, Torquay müzakerelerinde, milli sanayiimizin korunması düşüncesiyle, haklarında hiçbir memlekete Gümrük Resmi tavizi tanınmamış olduğumuz, ezcümle bâzı pamuk ipliği ve mensucat neveleri de mevcuttur. Mukavelenameye bağlı listenin meriyette kalması neticesi, olarak, bu maddeler hakkında da «En çok kayırlan memleket» kaidesi dolayısıyla, kendilerine anlaşma ile bağlı olduğumuz bütün memleketlere, tek taraflı olarak bir Gümrük Resmi tavizinde bulunmak mecburiyeti hâsıl olmaktadır ki, bu mahzurun da önlenmesi icabetmektedir.

Meseleyi bu zaviyeden mütalâa eden Cumhuriyet Hükümeti, 30 Ekim 1930 tarihli Türkiye - Yunanistan Mukavelenamesine merbut Türk ve Yunan taviz listelerinin yürürlükten kaldırılması mevzuunu Nisan 1952 ayında Ankara'da başlayan Türk - Yunan Muhtelit Komisyonu müzakereleri sırasında görüşmek kararını vermiştir. Cereyan eden görüşmeler neticesinde de, Yunan Hükümetinin, Torquay Anlaşmasını mütâakıp esasen bahis mevzuu Mukavelenameye bağlı Yunan listesini hükümsüz telâkki etmekte bulunduğu anlaşıldığından, bu suretle her iki Hükümetçe de mezkûr listelerin fiilen bir kıymet ifade etmediği hususunda mutabakata varılmıştır.

Yukardaki mülâhazalara istinaden Türkiye ile Yunanistan arasında münakit 30 Ekim 1930 tarihli İkamet, Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesine merbut Türkiye Gümrük Taviz Listesinin yürürlükten kaldırılması Bakanlar Kurulunca 14 Mayıs 1952 tarihinde 3/15056 sayı ile karar altına alınmış bulunmakla, 5589 sayılı Kanunla süresi uzatılan 4582 sayılı Kanun gereğince hazırlanan ilişik kanun tasarısı Büyük Millet Meclisinin yüksek tasvibine arz olunur.

Dışışleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışışleri Komisyonu

Esas No. 1/453

Karar No. 11

14 . I . 1953

Yüksek Başkanlığa

Türkiye ile Yunanistan arasındaki 30 Ekim 1930 tarihli İkamet, Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesine bağlı Gümrük Taviz Listesinin yürürlükten kaldırılması hakkındaki kanun tasarısı komisyonumuzda Hükümet temsilcilerinin huzuru ile incelendi.

Yapılan görüşmeler sonunda :

Torquay Protokolüne girişimizden sonra, Hükümetimizle Yunan Hükümeti arasında başlıca ticaret maddeleri hakkında karşılıklı Gümrük Resmî tavizleri tanınmış bulunması dolayısıyla, iki memleket arasında halen yürürlükte bulunan 1930 tarihli Anlaşmaya bağlı taviz listelerinin fiilî bir kıymetinin kalmadığı, diğer taraftan bu Anlaşmaya bağlı listenin bazı maddeleri hakkında «En çok müsaadeye mazhar millet» kaidesinden ötürü, kendilerine anlaşma ile bağlı bulunduğumuz diğer memleketlere de aynı tavizlerin tanınması mecburiyetinin hâsıl olabileceği göz önünde bulundurularak, 30 Ekim 1930 tarihli İkamet, Ticaret ve Seyrisefain Anlaşmasına bağlı taviz listelerinin yürürlükten kaldırılması memleket menfaatlerine uygun görülmüş ve bu sebeple kanun tasarısının esasî kabul olunmuş, ancak tasarı başlığı ile birinci maddesinde üslup ve ifade değişikliği yapılmıştır.

4582 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulu kararı ile 14 . V . 1952 tarihinde yürürlükten kaldırmış olan taviz

listeleri hakkındaki kanun tasarısının, sözü edilen kanunun 3 ncu maddesi uyarınca üç ay içinde, yani en geç 14 . VIII . 1952 tarihinde B. M. Meclisine sunulması gerekirken tasarının ancak 26 . IX . 1952 tarihinde Meclise verilmesi suretiyle müddetin geçirilmiş olduğu tesbit edilmiş ve kanuna aykırı olan bu gibi gecikmelere meydan verilmemesi lüzumu komisyonumuzca temenniye değer görülmüştür.

Havalesi veçhile, Gümrük ve Tekel Komisyonuna gönderilmek üzere, tasarı ve ekleri Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışışleri Komisyonu Başkanı
İstanbul

N. R. Belger

Ankara

S. M. Arsal

Erzurum

R. S. Burçak

İzmir

C. Tunca

İmzada bulunamadı

Manisa

H. S. Tanrıöver

İmzada bulunamadı

Mardin

A. Uras

Seyhan

R. O. Arık

Sözcü

Niğde

N. Bülge

Çorum

S. Özer

Hatay

A. Melek

Konya

Z. Ebüzziya

Mardin*

K. Türkoğlu

Samsun

F. Kesim

Trabzon

H. Saka

Gümrük ve Tekel Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Gümrük ve Tekel Komisyonu

Esas No. 1/453

Karar No. 10

4 . II . 1953

Yüksek Reisliğe

14 . I . 1953 tarihinde komisyonumuza havale edilen, Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Hükümeti arasında münakit İkamet, Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesine merbut, Türkiye

Gümrük Taviz Listesinin yürürlükten kaldırılması hakkındaki kanun lâiyhası, Hükümet temsilcilerinin huzuriyle müzakere edildi.

Netice : Gereğe ve Dışışleri Komisyonu ra-

porunda izah edildiği üzere lâyihanın tümü ittifaqla kabul edilerek maddelere geçilmiştir.

Dışişleri Komisyonunca tanzim edilmiş olan ve mâna bakımından Hükümetin teklifine uygun olmakla beraber, maksadı daha iyi ifade ettiği görülen 1 nci maddede de, 30 Ekim 1930 tarihli mukavelenin müstenit olduğu kanun numarası gösterilmek suretiyle bu madde kabul edilmiştir.

Hükümetin 2 nci ve Teşkilâtı Esasiye Kanununa göre kelimeleri değiştirilmek suretiyle, 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Havaslesi gereğince Ticaret Komisyonuna tev-

di olunmak üzere Yüksek Reisiğe sunulur.

Gümrük ve Tekel Ko. Reisi
Trabzon
M. Goloğlu

Sözcü
Konya

A. F. Ajaoğlu

Kâtip	Afyon K.	Çoruh
Yozgad	B. Öynanoğlu	M. Bumin
H. Üçöz	Malatya	Samsun
Kocaeli	H. Doğan	H. Uzer
M. Kavalcıoğlu		İmzada bulunamadı
Tokad		Tokad
S. Atanç		M. Özdemir

Ticaret Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ticaret Komisyonu

Esas No. 1/453

Karar No. 22

20.V .1953

Yüksek Reisiğe

Yunanistan Hükümeti ile aramızda münakit İkamet, Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesine merbut Gümrük Taviz Listesinin yürürlükten kaldırılması hakkındaki kanun lâyihası, Hükümet temsilcilerinin huzuriyle tetkik edildi:

Torquay müzakereleri neticesinde Hükümetimizle Yunanistan Hükümeti arasında iki memleket ticaretinde ehemmiyeti bulunan maddeler hakkında karşılıklı gümrük tavizleri kabul ve tesbit edilmiştir. Böylece 30 Ekim 1930 tarihli İkamet, Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesine merbut bulunan ve bilâhara vâkı mütaaddit anlaşmalarla tadil olunan Gümrük Taviz Listesinin amelî ve fiilî bir kıymeti kalmamıştır.

Bundan başka mezkûr listenin meriyette kalması, bu listede mevcut bâzı maddeler hakkında, «En ziyade müsaadeye mazhar millet» kaidesinin tatbiki dolayısıyla, Torquay Anlaşmasına dâhil bütün memleketlere tek taraflı olarak Gümrük Resmî tavizlerinde bulunmakhgımızı istilzam etmektedir.

Bir taraftan millî sanayimizize, diğer taraftan Hazineimize zarar verebilecek olan bu vaziyetin bertaraf edilmesi maksadiyle zikri geçen listelerin yürürlükten kaldırılmasına, Yunanistan Hükümeti ile de mutabık kalınarak

ve 5589 sayılı Kanunla süresi uzaltılan 4582 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak 14 Mayıs 1952 tarihinde İcra Vekilleri Heyetince karar verilmiştir.

Memleketimiz menfaatlerine uygun görülen kanun lâyihasının esası, Dışişleri Komisyonunun Meclise sevk zamanı hakkındaki işaretine iştirak edilmek suretiyle, kabul edilerek maddelere geçilmiş; birinci maddede vuzuhu temin edici ufak bir tadille; ikinci maddede Hükümetin teklifi veçhile ve 3 ncu madde Gümrük ve Tekel Komisyonunun değiştirdiği şekilde kabul olunmuştur.

Meclisin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisiğe sunulur.

Ticaret Komisyonu

Reisi	Sözcü	Kâtip
Kütahya	Bursa	Kocaeli
H. Gedik	H. Şaman	H. Başak
Afyon K.	Afyon K.	Ankara
S. Kerman	G. Yiğitbaşı	H. Bulgurlu
Bolu	Denizli	İstanbul
V. Yöntem	E. Şahin	A. H. Başar
İstanbul	Kütahya	Rize
B. N. Göknül	M. Alkin	O. Kavrakoğlu
Sivas	Trabzon	Trabzon
H. Yüksel	S. Baştımar	C. Zamangil

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Hükümeti arasında münakit İkamet, Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesine merbut Türkiye Gümrük Taviz Listesinin yürürlükten kaldırılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 1758 sayılı kanunla tasdik edilip 2335, 2666, 2909, 3141 ve 5470 sayılı kanunlarla onanan müzeyyel anlaşmalarla tadil edilmiş bulunan 30 Ekim 1930 tarihli « Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan arasında münakit İkamet, Ticaret, ve Seyrisefain Mukavelenamesi » ne bağlı Türkiye Gümrük Taviz listesinin yürürlükten kaldırılması onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
A. Menderes	Başbakan Yardımcısı
	S. Ağaoğlu
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
M. Alakant	R. Nasuhioğlu
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
H. Köymen	E. Menderes
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
F. Köprülü	H. Polatkan
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
T. İleri	K. Zeytinioğlu
Ekö. ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
E. Gürelî	Dr. E. H. Üstündağ
G. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
S. Yırcalı	N. Ökmen
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
S. Kurtbek	ve İşletmeler Bakanı V.
	N. Össan

DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Türkiye ile Yunanistan arasında imzalanmış olan İkamet, Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesine bağlı Türkiye Gümrük Taviz Listesinin yürürlükten kaldırılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 2335, 2666, 2909, 3141 ve 3966 sayılı kanunlarla onanan ek anlaşmalarla değiştirilmiş bulunan 30 Ekim 1930 tarihli Türkiye - Yunanistan İkamet, Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesine bağlı Türkiye Gümrük Taviz Listesinin yürürlükten kaldırılması onanmıştır.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

GÜMRÜK VE TEKEL KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Hükümeti arasında Münakit, Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesine merbut Türkiye Gümrük Taviz Listesinin yürürlükten kaldırılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 2335, 2666, 2909, 3141 ve 3966 sayılı kanunlarla onanan ek anlaşmalarla değiştirilmiş bulunan ve 1758 sayılı Kanuna müstenit olan 30 Ekim 1930 tarihli Türkiye - Yunanistan İkamet, Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesine bağlı Türkiye Gümrük Taviz Listesinin yürürlükten kaldırılması onanmıştır.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

TİCARET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Hükümeti arasında Münakit İkamet, Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesine merbut Türkiye Gümrük Taviz Listesinin yürürlükten kaldırılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 2335, 2666, 2930, 3141 ve 3966 sayılı kanunlarla değiştirilmiş olan ve 1758 sayılı Kanunla tasdik edilmiş bulunan 30 Ekim 1930 tarihli Türkiye - Yunanistan İkamet, Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesine bağlı Türkiye Gümrük Taviz Listesinin yürürlükten kaldırılması onanmıştır.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Gümrük ve Tekel Komisyonunun 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.